

Imperialisme, første verdenskrig og den russiske revolusjon

Oversiktsforelesning i HIS1300Met, 14. februar 2011

Forelesningens hovedpunkter

- Europa 1870-1914
- Imperialismen
- Første verdenskrig
- Den russiske revolusjon

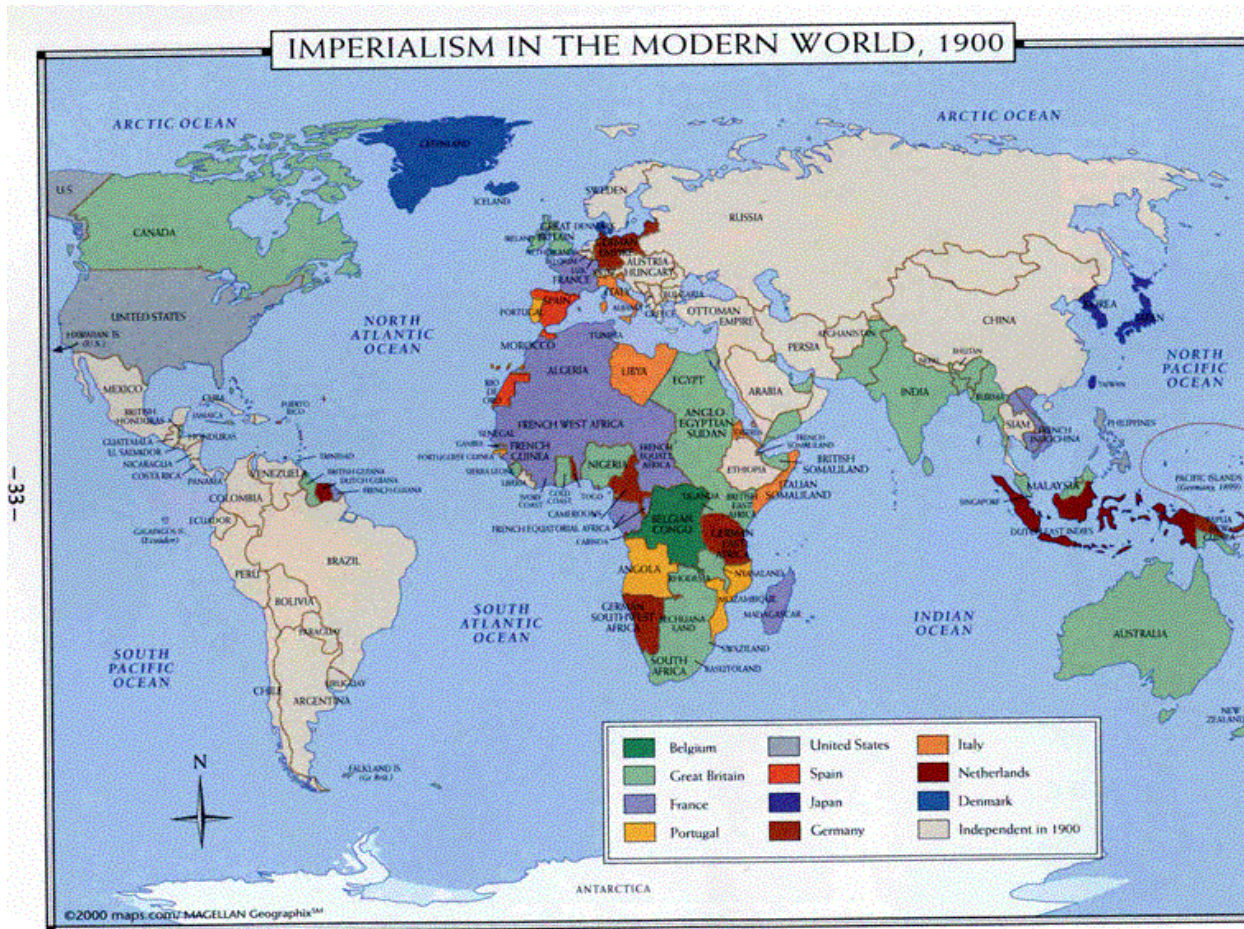
Europa 1870-1914

- Historisk velstandsvekst
- Raske økonomiske og sosiale endringer
- Den nye (lavere)middelklassen
- Starten på en masse- og konsumentkultur
- Utvandring
- *Belle époque*
- Fra multipolar til bipolar verden?

Imperialismen

- Hva kjennetegnet den nye imperialismen?

Imperialismen

- Hva kjennetegnet den nye imperialismen?
- Hva var europeernes insentiver?
 - Bedre og tryggere tilgang på råvarer
 - Nye markeder for produserte varer
 - Lønnsomhet og profitt
 - En "siviliserende misjon"
 - Konkurransforholdet mellom de europeisk maktene

Første verdenskrig

- Tysklandsspørsmålet

Første verdenskrig

- Tysklandsspørsmålet
- Balkanspørsmålet

Første verdenskrig

- Tysklandsspørsmålet
- Balkanspørsmålet
- Diplomati og alliansetenkningen
- Tysk-østerrisk allianse fra 1879
- Fransk-russisk allianse fra 1893
- Storbritannias utenrikspolitiske posisjon

 European Alliances on the Eve of World War I. Alliance systems divided Europe into two great blocs with few countries remaining neutral.

Den russiske revolusjon

- Russlands forhold til Europa 1480-1917
- Tsarens autoritære styre, til tross for reformer fra 1861
- Russland kommer både nærmere og fjernere Europa på 1800-tallet
- Mange ulike former for misnøye ca. 1900
- Opposisjonene radikaliseres som følge av undertrykkelsen
- Lenin og bolsjevikene fra ca. 1900

Den russiske revolusjon II

- 1905: tsarens glorie fjernes for godt
- 1905: pressefrihet og Dumaen
- 1905: Stolypin-reformene
- Krigen i 1914 blottla den russiske statens svakheter
- Tsaren abdiserer etter opptøyer i mars 1917. Kaos
- Den midlertidige regjeringen og *sovjetene*
- Bolsjevikenes løfter om fred, jord og all makt til sovjetene

Den russiske revolusjon III

- Bolsjevikene kupper makten i november 1917
- Bolsjevikene begrenset støtte i befolkningen
- Lenin konsoliderer makten hos bolsjevikpartiet gjennom voldelige midler
- Freden i Brest-Litovsk i mars 1918
- Den russiske borgerkrigen 1918-22: Trotskij og den Røde Armé
- Brutalitet på begge sider: ideologiens rolle